

ПЕШТАНСКО-БУДИМСКІЙ

СКОРОТОЧА.

(Соултъ)

ПЕШТА.

Неделя

11. Јуніа 1844

Год. III.

ПЛАЧЪ

На смртъ мое 23. лѣтне Сестре Амаліе,
бывше Супруге

Г. Трифуна Атанацковичъ,
Сенатора, и Капетана С. К. В. Сомборске.

Како ласкашъ Свете, ты смртномъ Човеку.

У Иролећномъ жића привременомъ веку?

У плачной долини твоој отъ колевке

Ахъ подносе свадга люд тешке муке.

Како падне ногомъ на црну земљицу,

Одма очи точе већь грозну сузицу.

Земальска ахъ радость, небесной в сенка,

Она, јербо смртными одвећь в кратка.

Како сунце ярко кад' с' у јутру рађа,

Естество радости тад' искру осећа.

Тавна а кад' воћца смртнимъ се приближи,

Онда свака земна отъ нын радость бежи.

Човекъ крозъ живота опасность пловећи,

И ужасне муке у њему трпећи,

Текъ да плаче свое очи онъ отвори,

Съ радошћу земальскомъ речцу проговори:

Атропосъ аль шилѣ већь грозна ахъ судба,

По душницу смртногъ съ высокогъ неба:

Жицу да му она живута пресече,

Не гледећ родбина што за ныме плаче.

Но! шта говоримъ? кадъ тако мора быти,

Сви ћено ми пре ил' та после умрети.

Тешко ми срдашице одвећь тугу сноси,

Гледећи младежи смртъ где цветъ по оси.

Двадесетъ у трећеи Амаліа лѣту,

У најлепшемъ жића преслависе цвету.

За којомъ садъ Майка неутеш плаче,

Многогъ и туђина срца дана съ єче;
Срцемъ е и душомъ родъ свой ахъ любила,
И њему помоћи ручице пружала.

Потокомъ сузице много око ліе
За тобомъ блажена тѣни Амаліе!

Красне твоје миље очи с' угасише,

Жалостно и смртнимъ иракомъ се покрише.

Увенуше твоје ахъ дана съ устницае,

Црвене кое с' быле отъ ружице.

Њежно и прелестно преинути лице,

На подоб'е руйне и плаве зорице

Шта? ты дакле увену како цветъ прекрасный

Дави тога Аквилонъ дуванђимъ црни.

Амаліе ћерко зашто ме остави,

И на дальний путь се ахъ дана съ оправи.

Отъ дана съ ни зашто друго ти не живимъ,

В ъ да жалость горку у прсма гонимъ.

Тroe те дечице ћежне твоје зову,

И они крозъ печаль ахъ живота плову.

Име сладко Майка Сынови ти вичу,

Грозне сузе люб' сви за тобомъ плачи.

Верный супругъ Трифунъ риба ко отровна,

У води мучећ се ладной ахъ преболна;

Радъ бы тугу срца свога умалити,

И радости Елей у срце улити:

Но бадава кадъ му ова отъ њег' бежи,

Она јер спокойства место само тражи.

Сомборъ ахъ за тобомъ добра Амаліе!

Тужи, плаче, грозне и сузане ліе.

Многа сиротица садъ за тобомъ плаче,

Амаліо Майкомъ Србинъ јер нароче.

Гласъ жалости Ехо далеко издао,

85
40
2460

Ирисъ *) тuge вѣсти већь Србима дає'
Отъ жалости црно у руво с' облачу
Најиде, **) изъ који извора истичу
Пречноге жалости иејакой дечици.

Твомъ верномъ супругу, и милой майчици.
Нејака т' дечица као млада војка
Осташе безъ него, остави јй Майка.
Жалости ахъ моя! иди ко Омимцу,
И съ иђг' ми донеси утешена чашу.
А ты Амалије у лоно Аврамле
Срећно путуй цвету о младежи миље.
Вековечну славу там' ћешъ уживати,
И Творца Вседеление со Аггелн пѣти.

Изъ Кашшаве Н. Р.
Ше Г. Мађарскій Права
Слышатель.

Д В Е С Е С Т Р Е .

II.

Жалостно, прежалостно је было станѣ
Сербіе после оногъ времена, кадъ је неза-
боравимый Ђорђе Петровић у Цесарію пре-
шао. Беснили су Турци као дивији звѣрови,
и сироту Рају до зла бога гонили. — Гладъ
је је била. — О млада и мила Србкињо! може
быти, да ты незнашъ, шта је гладъ:
бычъ је то Божиј, а овай бычъ люди су
проузроковали, — люди? — о не, јошть
гори су они были и одъ свирѣпы звѣрова.
— Што је сиротыня себи тежкимъ зноемъ
стекла, то су имъ грабљиви Турци разне-
ли; у три села једногъ леба наћи ни си мо-
гао. Читава руља людји видила се бледа бы-
ти; многи су по путовы полуумртви лежали,
кои бы за једанъ коречакъ полъ живота покло-
нили, полъ живота, и Богъ зна шта јошть не,
и све скоро, ал' не „Вера свету“; та одъ
те да су отетуши, то бы се, уместо бе-
де и глади, у свакомъ изобилју масла, ме-
да, овновогъ меса, и Богъ самъзна, шта јошть
предъ ныи доносило: ал' правый Србинъ во-
ле умрети као Србинъ, него у свакомъ и-
зобилју живити као Турчинъ.

*) Вѣстница Богова Дуга.

**) Нимфе извора, и рѣка.

На путу, кои изъ Н — — у Ј — —
води, видила се у то исто доба нѣка жена;
тело је она била, алъ жалостна; коса јој је ра-
сута, лице жуто к'о смилѣ, а очи, у коима
је некадъ жива букила ватра, садъ су у-
паље дубоко, и самб искре су се прећашинѣ
светlostи видити могле; на прсима је држа-
ла чедо у издрте крпе замолано, кое је гр-
чельиво къ своима притискивала прсима,
любила га је, уздысала, пакъ жалостнимъ
проговори гласомъ:

„Гладанъ си сыне мой? да, алъ Мати
твоя ништа ти нема да да, нема у дошка-
ма овима млека; ха! та три дана ништа
јошть окусила ни самъ.“

Опетъ је дете къ себи притиснула, и
любила га, єцала је изъ гласа и уздысала,
пакъ лагано садъ на земљу метне чедо.

„Гладанъ је — проговори опетъ, — есть;
алъ како да му помогнемъ? — Да, да, кр-
влю ћу га мојомъ поити; та Отацъ му је до-
ста Србске по крви, некъ пів и онъ крвъ
своје Майке.“

При овима речма раскрвави груди к'о
Неликанъ, и чедо свое са земље подигне;
алъ оно је већь мртво било. —

„Шта? — закука садъ — умро је? О
Боже! Ха, ха, ха, онъ је умро, дете мое у-
мрло.“ Сузе јој речи загуше, ћутала је неко
време, па опетъ проговори: —

„Болѣ што га је Богъ примјо; ёръ Ти-
гаръ му је Отацъ, Богъ зна, може быти да
бы онъ на угњетаванѣ човеческогъ рода о-
стао. — Ни самъ више Мати. ха! ништа ме
више на овомъ не веже свету! — Дрѣни
садъ Тиране, дрѣни; ёръ живи јошть праве-
данъ Богъ, кои ће ти се чрезъ мене о-
светити.“

Јошть једанпутъ подигне дете свое, по-
люби га, и садъ наглити почне. Текъ што
је неколико коракљи учинила, сile је остав-
и, и она на земљу сгрува се.

III.

Полдруга година пре овога пријлоџеня
живјо је у селу Јованчићу са две свое ћери
старацъ Бранимири Мирославић; онъ је

мобу свою юштъ онда изгубио, кадъ є ова животъ млађой кћери Милеви поклонила, а синъ му є подъ барякомъ Айдукъ Велька славно погинуо, тако Бранимиру остану две кћери; Марія и Милева, кое су га већъ савињъ слаба и оstarѣла неговале. — Едно вече после вечере старацъ своимъ кћерма жалостно проговори.

„Не знамъ децо, јељ истина, да є нашъ Вождъ Гьорђе ватеранъ изъ земље бежати; ако є тако, онда тешко нама, јръ Тур — —

Садъ му речъ јуборъ некиј прекине, кој и се предъ кућомъ чуо.

„Шта є то?“ — Упыта плашљиво Маріја У тай паръ чета Турака у собу уђе са викомъ, „Предайтесе“

Сvezани буду сви, јданъ Мусулманъ погледи у очи Маріјне и проговори.

„Тако ми свеца, лепа девойка. Ибраимъ ће настъ за овай плѣнъ лепо обдарити.“ Ибраимъ све є свое задовољство у угњетавању сиротынѣ налазио. онъ є у Србији обитавао, кадъ су Турци Кнезове и отмѣније люде посели убијали; онъ є тамо скотску свою наравъ найвећма показао, но(к'о што є кодъ оваковы людји обичай) како се Срби побуне, у Арнаутску є прешао, и тамо сакупивши, једну гомилу себи равни бадаваджја одъ робљија и пленљија є живио. — Кара-Гьорђе є морао изъ Србије бежати, кое јошти ни у земљи сви Срби знали нису, а Ибраимъ є већъ дочуо; онъ є радостно чуо овай гласъ и одма є у Србију прешао и сиротынју угњетавао, тако є дошао и у Јованчићъ; онъ є предъ селомъ шаторъ разапео и шербетъ јући са неколико свои людји остао, а другу чету є послao, да село пустоши; овако є онъ имао обичай увекъ чинити; јръ знао є да Србинъ добро изъ пушке погађа, а већ имао волю вилице јошти гдигодъ оставити.

Подъ шаторъ Ибраимовъ буде доведенъ са својима кћерима старацъ Бранимири, Турци су научени были слушати свирѣпе речи, којима є Ибраимъ предусретао оне несретнике, који су му међу ногте пали; аље овде є сасвимъ другоячје было, Маріја є имала очи, кое су и крозъ Ибраимово срце прошли; Маріјинъ є гласъ такавъ био, који

є и одъ камена тврђегъ Турчина потресао; тако дакле Ибраимъ место тиранства врло є умилно Бранимира прїмјо.

(коначъ слѣдује.)

ЛУДВІГЪ XVI.

Лудвігъ XVI, Краль Французскій, у време свое найнеограничене силе, једно веће играосе са богатыњъ, близскимъ своимъ рођакомъ, Херцогомъ Шкетъ. Кралю случајно падне јданъ дукатъ на земљу, који, будући да његовъ Паж за столицомъ налазише, нје отма могао наћи; то узме самъ Краль са астала свећу, пакъ съ нњоме посветли исподъ астала Пажи, који садъ брже нађе дукатъ, и преда га Кралю, а овай опетъ га метне на асталъ на исто место, гдѣ є пре био. Херцогъ о овомъ своеручномъ Краља посветљеню као вознегодуе, а ктоме јошти и у игри яко поремећенъ, таки на то сву свою хрпу дуката, испредъ себе съ рукомъ са астала на земљу сгрне, и гордо своимъ Пажима рекне: „Тражите! то є ваше! — На којо држсу Херцога изругу Краль, безъ да є и найманѣ отъ свогъ равнодушнја отступијо, Херцогу тихо рекне: „Вы сте, Господинъ Херцоже, јданъ у мојој држави отъ найбогатији Спая, пакъ зато и можете съ вашимъ новцима шта годъ хоћете, чинити; аље я самъ напротивъ само Управитеље данка (даџе) Французске Државе, пакъ зато и невиди ми се быти каквогъ узрока, да я мое новце подъ асталъ дотле бацамъ, докле хиљадама нњи отъ мои подайника у сиротињи, оскудости и бѣдности горко степио, гину и умиру, коима мои приходи да бы могли помоћи принети, јошти яко недостају.“ — И опетъ су човѣколюбивогъ и предоброгъ овогъ Краља умѣли зли Совѣтници и подмукли улагивалице кодъ подайника найпослѣ тако у омразу довести, да су ови за његовомъ крвлю жедници: Али красне ове несретногъ овогъ Краља рѣчи, треба, да се у свакогъ Државногъ Совѣтника, већегъ и манђегъ Чиновни-ка, и у самогъ Гражданина соби у квиру

са златны словы написане налазе, да ји сва-
гда и при леганю и устаяню, и при обједу
читати, и съ ныма се ползовати могу.

ДОПИСЪ.

Изъ Сегедина, Благородный Г. Георгий
Петровићъ, Народны наши школа у Окружју Бач
комъ Директоръ, чинећи по свомъ Окружју генералну
визитацију, приспѣо је у добромъ здрављу 2. Јуніа
т. д. и къ нама, гдѣ је истымъ путемъ у нашој
Народној школи другополгодишњији Испитъ на много
строжији и уреднији начинъ держао, него што је досадъ
держање бишао. Но совершеномъ испиту милина је бы-
ло слушати, кадъ је вышереченый Господинъ Директоръ
препоручивао Господину Дјакону нашемъ Дјаконастав-
нику, да се, што већма може быти, потруди, да дјечи-
ца не само у учебнимъ предметима напредују, у храму
Божијемъ и у школи мирни буду; него да настојава, да
се она и при дому и на улицама смјерно и благообра-
зио владају, кому, да уредно и нензоставно, кромъ
важногъ и великогъ каковогъ узрока, сваке недјеле и
празника у цркву, а у определене дане и часове у
школу долазе, и свакогъ старјега усердно почитую.
Потомъ кадъ је, окренувши се ученицима, сладкомъ и
умилнимъ рѣчма имъ проговорио: „Любезни и мили У-
ченици! Ј вамъ као вашъ Директоръ препоручујемъ,
и љепо налажемъ, да вашега Г. Учителя, ваше миле
Родитеље, и све друге старје, усердно любите, почи-
тујете и слушате; да у цркву и школу у определено
време приходите, свагда се у ныма, а и на други
мѣсты добро владате, мирни и кротки будете; и та-
ко ћете милошь вашемъ Цару, Отечеству и Роду вѣр-
ни, любовни и склонни быти; тако ћете прави Хри-
стјани, добри и сретни Граждани постарати.“ Такъ най-
послѣ кадъ се обрати и Племенитомъ Общству, ко-
је съ найумилнимъ рѣчма на његовомъ усердномъ до-
чеканию благодари. — Ово насъ је све присутствујуће
занста тако јако тронуло, да смо и мы сви отъ наше
стране Благородномъ Г. Директору, на његовомъ тру-
ду и прихожђенју, а кому и Высокородномъ Господи-
ну Верховному наши Народны Школа краљевскому Над-
зорателю, што се тако јако труди и мудро нрејуе, да
и наше досадъ више у тишини ћутаоће Школе, садъ
озбиљно све већма и већма дјействую, добро знаоћи,
да изъ виши највише наша Народностъ, и наше будуће
благостојање извире, и пучтиве и најискренје нашу

благодарность отданы; купно отъ свега сердца иш-
и пожелили, да ји Всемилостивији Богъ и у будуће
подъ своимъ покровителствомъ руководи и на много лѣ-
та здраве и невредне сохрани. Г. А.

ДИЧНО.

Између прочегъ, Ческе Новине „Квјети“ изъ Пе-
ште о Славенству и ово пишу: „Не давно био је кодъ
насъ Г. Ципријанъ Робертъ, једанъ отъ соучред-
ника Часописа „Revue de monde Graeco — Slaves“,
који се управо сада съ једногодишњегъ по восточнимъ
странама свога путовања вући у Паризъ вртјо; и ре-
као намъ, да ће Правителство Француско сигурно и
другу Каоједру за Славенска народја основати и поди-
ћи, највише зато, да бы Французи не само бојкоти-
зали Историју Народа Славенскогъ, него точно и ње-
говъ језикъ научили. О Серблама говорио је онъ са
запалењемъ и съ њемомъ особитомъ спремањи любо-
вји. Хорвати су му се превећи допали, а нарочито
њиви народни спљви и напљви, што се у Јеллрской
Њемарици налазе: Но то му се једно кодъ виши ће
допало, што они, осима њивова младежи, са пре-
тераномъ времена Ідеама рдеје бори и бие, него
да се уни и изображава; јеръ, додавајући, више раз-
умъ чојку помаже, него препирка и инать; ви-
ше духъ, него тѣло: аљ при свемъ томъ, рече да
Хорвати, Славонци и Далматинци безъ сумње красну
будућност очекујати могу.“

ЖАЛОСТИНЕ ВѢСТИ.

Пожуњъ Иљ. Екцел. Баронъ Г. Алойз је отъ
Меднянскїј ц. кр Камереръ, Предсједателъ кр. Ка-
мере, Фејшпанъ Нитранске, Међе, и проч. при по-
вратку свомъ са Нитранске Рештаурације на путу ра-
зболј се, и послѣ 23-ћочасне болјести 17 Јуніа п. Р.
т. г. у Галгоцу кодъ Графа Ердедиј упокој. Иља као
отличногъ у Держави Мужа, и славногъ Списателя жа-
ле његови сродници, пратељи и сви други почитате-
љи. — Богъ му души у рају мѣсто даровао!

Сегединъ. Овдѣ се 5 Јуніа т. д. Г. Јованъ
Петровићъ, знаменитый Сербинъ, своб. и крада
града Сегедина Гражданочачникъ, Гражданскогъ во-
јинства Полковникъ и Управитель, као и више славни
М. ћа Присједателъ, послѣ шестоседмичне водене бо-
љести у 58-ој својој години са овога свјета у болни-
ци и вѣчнй преселјо. Иља са тужњомъ душомъ и жало-
стнимъ сердцемъ оплакују: Госпоља Анна, његова
супруга, рођена Чаврговићка; Г. Димитриј, ње-
говъ братъ и цес. кр. позициониратији Лайтнантъ, и сви
други сродници и пратељи. — Вѣчна му буди память.
и лагка церна земљица.

Скоротеча излази у седмици 2 пута, Четврткомъ и
се Предчисленке за поль године + фор. у сребру. Предчислитисе може на свакој ц. кр. Пошти, и у Пешти
кодъ Издавателя, у Бедемској улици (Bailei Saile Nro. 349.)

Недељомъ: цена му је како за овдани тако и за стра-
ну. Предчислитисе може на свакој ц. кр. Пошти, и у Пешти

Издавателъ Димитриј Јовановићъ.

У ПЕШТИ словома Байжеловимъ.